

آفریقا در مسیر رشد

ابرقدرت سیاه

در دهه جدید، ۷ کشور از مترقی‌ترین کشورهای جهان، آفریقایی‌اند.

سبقت اقتصاد آسیا از دیگر نقاط جهان موجب شده است این روزها در مورد انتقال قدرت اقتصادی به سمت شرق و پیشرفت اقتصادی کشورهای بریک (برزیل، روسیه، هند و چین) زیاد گفته شود، اما نمونه موفق دهه گذشته را در جایی دیگر می‌توان یافت. تحلیل‌ها نشان می‌دهند در دهه گذشته میلادی (۲۰۱۰-۲۰۰۱)، ۶ کشور از میان اقتصادهایی که پیش‌تاز سرعت

رشد در جهان بوده‌اند، در جنوب صحرای بزرگ آفریقا واقع شده‌اند. در این مدت، چین تنها کشور عضو بریک بوده که جزو ۱۰ کشور اول قرار داشته و پس از آنگولا در جایگاه دوم قرار گرفته است. نیجریه، اتیوپی، چاد، موزامبیک و رواندا ۵ کشور آفریقایی دیگر بوده‌اند که همگی نرخ رشد سالانه ۸ درصد یا بیشتر داشته‌اند. در طول ۲ دهه تا سال ۲۰۰۰ تنها یک کشور آفریقایی (اوگاندا) در میان ۱۰ کشور اول قرار داشت و ۹ کشور دیگر از آسیا بوده‌اند. طبق پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، آفریقا ظرف ۵ سال آینده، ۷ کشور از ۱۰ کشور پیش‌تاز رشد اقتصادی جهان را به خود اختصاص خواهد داد.

در طول دهه گذشته، میانگین سالانه نرخ رشد واقعی محصول ناخالص داخلی (GDP) جنوب صحرای آفریقا از ۲/۴ درصد در دو دهه پیش از آن به ۵/۷ درصد افزایش یافته است. این نرخ، آمریکای لاتین را با ۳/۳

ابرقدرت‌های رشد

۲۰۱۰-۲۰۰۱		۲۰۱۵-۲۰۱۱	
کشور	میانگین رشد تولید	کشور	میانگین رشد تولید
آنگولا	۱۱/۱	چین	۹/۵
چین	۱۰/۵	هند	۸/۲
برمه	۱۰/۳	اتیوپی	۸/۱
نیجریه	۸/۹	موزامبیک	۷/۷
اتیوپی	۸/۴	تانزانیا	۷/۲
قزاقستان	۸/۲	ویتنام	۷/۲
چاد	۷/۹	کنگو	۷/۰
موزامبیک	۷/۹	غنا	۷/۰
کامبوج	۷/۷	زامبیا	۶/۹
رواندا	۷/۶	نیجریه	۶/۸

استخراج: «اقتصاد ایران» از اکونومیست

وضعیت جمعیتی جهان تا ۲۰۵۰

زمین ناشناخته

محققان طی کنفرانسی

علمی در آمریکا، هشدار داده‌اند جمعیت رو به افزایش جهان که بر سر منابعی که روز به روز کمیاب‌تر می‌شوند با هم

در رقابت‌اند، تا سال ۲۰۵۰ دنیایی ناشناخته را به وجود خواهند آورد.

سازمان ملل پیش‌بینی کرده است جمعیت جهان از ۶ میلیارد و ۹۰۱ میلیون نفر در سال گذشته، به ۷ میلیارد نفر در سال ۲۰۱۱ و ۹ میلیارد نفر تا سال ۲۰۵۰ برسد. تقریباً کل این رشد، مربوط به کشورهای فقیر آفریقا و جنوب آسیا خواهد بود.

به عقیده یکی از کارشناسان، سیر کردن شکم چنین جمعیتی، در ۴۰ سال آینده به همان میزان غذا نیاز دارد که طی ۸ هزار سال پیش تولید شده است. این جمعیت رو به افزایش، مشکلاتی از قبیل کمبود منابع را تشدید خواهد کرد. نکته قابل توجه دیگر در این رابطه آن است که انتظار می‌رود سطح درآمدها طی ۴۰ سال آینده افزایش یافته و در کل جهان ۳ برابر و در کشورهای در حال توسعه ۴ برابر شود و فشار بیشتری را بر عرضه جهانی غذا وارد کند، چرا که افزایش درآمد مردم، آنها را به مصرف بیشتر غذا سوق خواهد داد.

در این شرایط، کارشناسان با اشاره به این که ۴۰ سال دیگر، همین کره زمین را با جمعیت بیشتر، درآمد بیشتر و مصرف بیشتر خواهیم داشت، خواستار آغاز تغییرات اساسی در نحوه تولید غذا و سرمایه‌گذاری برای کنترل رشد جمعیت - به ویژه در کشورهای در حال توسعه - شده‌اند.

درصد پشت سر گذاشته و پس از رشد ۷/۹ درصدی کشورهای نوظهور آسیا که چین و هند بار بیشتری از آن را به دوش می‌کشند ایستاده است. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند در ۵ سال آینده، اقتصاد آفریقا احتمالاً آسیا را پشت سر خواهد گذاشت.

اصلاحات اضطراری

کشورهای فقیرتر، پتانسیل بیشتری برای پیشی گرفتن در رشد دارند. آفریقای فقیر، سال‌های زیادی با سقوط تولید سرانه واقعی روبه‌رو بوده است. در سال ۱۹۸۰ میانگین درآمد سرانه آفریقایی‌ها تقریباً ۴ برابر چینی‌ها بوده و امروز چینی‌ها بیش از ۳ برابر آنها ثروتمندتر هستند. البته رشد سریع جمعیت آفریقا همچنان مانع رشد درآمد سرانه آنها است، اما با این حال، رشد سالانه ۳ درصدی از سال ۲۰۰۰ به بعد، تقریباً دو برابر سرعت میانگین جهانی است.

از نظر غرب، اقتصاد آفریقا هنوز کوچک و ناچیز به نظر می‌رسد و تنها ۲ درصد کل تولید جهان را به خود اختصاص می‌دهد. سهم کشورهای نوظهور آسیا ۱۰ برابر این میزان است. اما باید گفت سهم آفریقا نه فقط به دلیل تسریع رشد اقتصادی، بلکه به خاطر دست پایین گرفته شدن محصول ناخالص داخلی در بسیاری از کشورها، در حال افزایش است.

البته در راه رشد، موانعی هم وجود دارند. رشدی که وابسته به کالاهای مصرفی باشد، چندان به اشتغالزایی کمک نمی‌کند، مضاف بر آن که ممکن است قیمت کالاهای مصرفی کاهش یابد. بنابراین کشورهای آفریقایی اگر بخواهند تداوم این رشد هستند، باید به متنوع سازی اقتصادشان روی آورند. بانک استاندارد چارترد معتقد است آفریقا می‌تواند در آینده به مرکز صنعتی مهمی در جهان تبدیل شود. عدم ثبات سیاسی، ضعف حاکمیت قانون، فساد مزمن، زیرساخت‌های نادرست و بهداشت و آموزش ضعیف از دیگر موانعی هستند که نشان می‌دهند آفریقا بدون اصلاحات

از رشد پایداری بهره نخواهد برد. ■

چشم‌انداز ۲۰۱۱ قاره آسیا

کشور	رشد (درصد)	تولید ملی (میلیارد دلار)	توأم	جمعیت (میلیون نفر)	تولید سرانه (دلار)
چین	۸/۴	۶,۴۶۰	۳/۵	۱,۳۴۵/۷	۴,۸۰۰
ژاپن	۱/۳	۵,۶۲۱	۰/۳	۱۲۶/۵	۴۴,۴۴۰
هند	۸/۲	۱,۸۳۲	۵/۸	۱,۲۰۲/۱	۱,۵۲۰
سنگاپور	۴/۱	۲۳۷	۲/۰	۵/۲	۴۵,۲۰۰
پاکستان	۳/۲	۱۸۸	۹/۹	۱۸۹/۶	۹۹۲
افغانستان	۷/۹	۱۷	۴/۵	۳۰/۵	۵۷۰
کره جنوبی	۳/۹	۱,۰۹۴	۳/۳	۴۹/۶	۲۲,۵۰۰
مالزی	۴/۲	۲۵۳	۲/۷	۲۸/۸	۸,۷۸۰
استرالیا	۲/۶	۱,۱۹۰	۲/۵	۲۲/۵	۵۲,۸۳۰

استخراج: «اقتصاد ایران» از اکونومیست